

Rádiózás, televíziózás határok nélkül

Az Európai Bizottság és az Európa Tanács „Nemzeti kisebbségek Európában” elnevezésű, több éve zajló közös programja keretében – a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal által szervezett – nemzetközi konferenciára került sor 1999. október 29-30-án. A Szegeden megtartott „A határokon átnyúló rádiózás és televíziózás jelentősége és szerepe a kisebbségek életében” címet viselő tanácskozáson hét ország – Bulgária, Horvátország, Macedónia, Magyarország, Románia, Szlovákia, Szlovénia – kormányainak kisebbségi kérdésekkel foglalkozó tisztségviselői és az említett országok média-szakemberei vettek részt. Az Európa Tanácsot Michael Guet, az ET kisebbségi programfelelőse képviselte, az EU budapesti képviselete részéről Fáy Eszter kommunikációs igazgató jelent meg. A magyarországi delegáció tagjai voltak: Fretyán István fősztályvezető, a NEKH képviselője, Leopold Péter az MTV főszerkesztő-helyettese és Kimpián Péter a Magyar Rádió Szegedi Stúdiójának vezető munkatársa. A szegedi helyszín kiválasztásában szerepet játszott az a tény, hogy a városban működik a közszolgálati Magyar Rádió és Magyar Televízió Regionális Stúdiója, ahol román és szlovák nyelvű kisebbségi műsorok is készülnek. A szegedi és a temesvári rádió közös készítésű román és magyar nyelvű adással jelentkezik. A konferencia résztvevői látogatást tettek a helyi televízió- és rádióstúdiókban, megismerkedtek a szlovák és román szerkesztőségek munkájával, találkoztak a temesvári rádió munkatársaival. Ez utóbbi találkozáson a Magyar Rádió Szegedi Stúdiójában, az adott külön jelentőséget, hogy a szegedi és a temesvári rádiósok beszámoltak közös, két-nyelvű műsorokról: az „Európa hullámhosszán – Pe unde Europei” adásairól. A magyar-román-szerb határ találko-

zásánál, a regionális együttműködés térségében mintegy két millió magyar-, két millió román- és két millió szerb ajkú ember él, többségi vagy kisebbségi helyzetben. A műsorok célja, hogy a regionális és európai együttműködés eseményeiről egy időben, több nyelven tájékoztassák a régió polgárait. Egyelőre ez magyar és román nyelven történik, de tervezik, hogy amint lehet, szerb nyelvű műsorok is készülnek majd.

A nemzetközi konferencia zárásaként a következő megállapodások, javaslatok születtek:

- A többnyelvű Európában el kell fogadni a közös, széles körben beszélt nyelvek használatát, ez azonban nem jelentheti a kisebbségek anyanyelvének háttérbe szorítását.

- A határokon túli sugárzás ösztönzése kívánatos, az országok közötti kétoldalú megállapodások révén törekedni kell a jelentkező igények kielégítésére.

- A kisebbségek integrálódása a közös Európába, kultúrájuk megőrzését és fejlesztését kell szolgálja.

- Az egyes államok kötelessége kisebbségeik média igényeinek biztosítása, ugyanakkor kívánatos az anyaországok szakmai segítségnyújtása a határon túli kisebbségeik anyanyelvű műsorszolgáltatásához.

- A kisebbségi média nyelvhasználata igazodjon a helyben beszélt nyelvhez.

- Egyöntetű a vélemény, hogy szükséges a kisebbségi médiában dolgozó újságírókkal megkezdett nemzetközi, regionális párbeszéd folytatása.

Az Európa Tanács a konferencián tett megállapításokat dokumentumaiban kívánja rögzíteni.

Kimpián Péter

Interjú Michael Guet-tel

– Milyen jelentőséget tulajdonít az Európa Tanács a határon átnyúló rádiózásnak, televíziózásnak?

– Ez a téma nagyon fontos az Európa Tanács számára. Létezik egy egyezmény a határon átnyúló televíziózásról, hasonlóképpen van egy keretegyezményünk a nemzeti kisebbségek védelméről is. Mindkét dokumentum bátorítja a határon átnyúló kommunikáció fejlődését, erre alapozva tehát, gondolkodnunk kell azon, hogy milyen problémákat vetnek fel napjainkban a határon átvélő rádiós és televíziós műsorok.

– Van-e szerepük a kisebbségeknek a regionális politikában, a médiákban?

– Igen, mindenképpen. Figyelembe kell venni, ha a többségi lakosság mellett létezik több, kisebb etnikum is egy régióban. Természetesen ezt nem szabad alábecsülni. Lehetővé kell tenni, hogy az egész lakosság részt vehessen a közéletben. A médiáknak is kitüntetett szerep jut ebben. Elképzelhetetlen, hogy egy olyan kisebbségi csoportnak, amelynek mondjuk har-

minc százalékos az aránya, ne legyen saját nyelvű műsora a médiában. Ez magától kellene hogy értetődjön, bár a valóságban ez nem mindig van így.

– Létezik egyfajta előítélet a románok és magyarok között. Az új regionális politikában ezek az ellentétek eltűnnek?

– Alapvetően a kommunikáció az előítéletek leküzdésének legjobb eszköze. Ha a különböző nemzetiségű emberek egy asztal mellé ülnek, és képesek különböző témákban párbeszédet folytatni (a társadalom különböző szintjein megjelenő problémákról), akkor könnyen belátják, hogy közös és egybeváogó érdekeik vannak. Bízgatni kell az embereket a párbeszéd folytatására. Úgy gondolom, hogy a román-magyar kapcsolatok az utóbbi években számottevően javultak, többek között a két ország között létrejött alapszerződésnek köszönhetően. Bár vannak még nacionalista hangok, de ha meglátogatjuk a régiókat, az országos szintekénél sokkal jobb helyzettel találkozunk.

K. P.